

## **FÖRSVARsutskottets utlåtande 5/2006 rd**

### **Utredning från ministeriet: Utvärdering av försvarsförvaltningens fastighetsreform**

*Till försvarsministeriet*

#### **INLEDNING**

##### **Remiss**

Försvarsministeriet har den 9 februari 2005 lämnat en utredning till försvarsutskottet om utvärderingen av försvarsförvaltningens fastighetsreform 2002—2003, den 8 september 2005 en utredning om utvärderingen av försvarsförvaltningens fastighetsreform 2004 och den 23 maj 2006 en samlad bedömning av hur ändamålsenlig reformen varit.

Riksdagen godkände statsbudgeten för 2003 (RP 132/2002 rd) och förutsatte samtidigt en samlad bedömning 2006 av huruvida överföringen av försvarets fastigheter har varit rationellt organiserad för att slutsatserna i bedömningen ska kunna beaktas i budgetpropositionen för 2007. Riksdagen förutsatte att försvarsministeriet skulle inrätta en delegation för att följa upp fastighetsreformen. Delegationen avslutade sitt arbete den 28 februari 2006 och riksdagen fick då en samlad bedömning av hur ändamålsenlig fastighetsreformen varit.

##### **Sakkunniga**

Utskottet har hört

- kanslichef Kari Rimpä, miljøråd Antti Kivipeltö och överdirektör Eero Lavonen, försvarsministeriet
- budgetråd Pekka Pelkonen och konsultativ tjänsteman Seija Kivinen, finansministeriet
- biträdande underhållschef, konteramiral Juha Rannikko, Huvudstaben
- förvaltningsdirektör Pekka Salojärvi och huvudförtroendeman Markku Toivanen, försvarsförvaltningens byggverk
- direktör Jari Panhelainen, Senatfastigheter
- organisationssekreterare Pekka Alhovaara, Maanpuolustuksen henkilökuntaliitto MPHL ry.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av  
— Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf.

#### **FÖRSVARSMINISTERIETS UTREDNING**

Försvarets fastighetsreform inleddes stegvis och slutfördes i början av 2003. Reformen innebar en övergång till ett hyressystem där kapitalutgifterna ingår (s.k. kapitalhyra). Det betyder att försvarsförvaltningen hyr områden, lokaler, kon-

struktioner och bostäder av dem som innehar och äger dem. Men försvaret har fortfarande hand om underhållet av lokalerna. Slutrapporten om reformen blev klar den 28 februari 2006.

## UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

### *Motivering*

#### **Allmänt**

Enligt utredning till utskottet är de flesta som berörs av fastighetsreformen rätt nöjda med den nya modellen. Reformen kan alltså överlag anses vara lyckad. Sakkunniga har uppgett att kostnadseffektiviteten höjts, de planerade investeringarna genomförts inom ramen för anslagen och investeringarna blivit mer långsiktiga. Personalåtgärderna har också till största delen genomförts enligt riksdagens villkor.

#### **Finansieringsbehov**

I det här utlåtandet vill försvarsutskottet lyfta fram de reformrelaterade faktorer som det inte råder enighet om och som därför bör tillkännas i större utsträckning. Den största meningskiljaktigheten gäller nivån på fastighetsinvesteringarna. Behovet av finansiering behandlas ingående i kapitel 4.3 (s. 8—10) i delegationens slutrapport och ingen ifrågasatte det när reformen utvärderades.

När de sakkunniga utfrågades framgick det att försvarsministeriet bara tog upp de mest akuta behoven vid ramförhandlingarna våren 2006. Behoven gällde följande:

- Under planperioden behövs ett tilläggsanslag om tre miljoner euro för driften av försvarsmakten, verkställigheten av redogörelsen och de pågående utvecklingsprojekten.
- Spräng-, stöld- och brandsäkerheten samt materialets hållbarhet förutsätter att lagringen av sprängämnen skyndsamt ses över inom ramen för ett särskilt projekt. Ett sådant projekt uppskattas kosta ca 110 miljoner euro. Det betyder att Senatfastigheter 2007—2012 årligen måste avsätta ca 20 miljoner euro för att bygga bergrum och jordtäckta sprängämnesförråd. Försvaret måste årligen ha tillgång till ytterligare ca 1,2 miljoner euro i hyresanslag.

- Ett annat brådskande finansieringsprojekt som försvarsministeriet föreslog var tilläggsanslag för investeringar i landsvägsbaser. Den här finansieringen förbisågs helt och hållet när fastighetsreformen bereddes.

Enligt utredning till utskottet ökades försvarsministeriets utgiftsram för kapital- och underhållshyror för lokaler med en miljon euro vid ramförhandlingarna våren 2006. På det hela taget innebär rambeslutet att försvarsförvaltningen har mindre anslag att använda för investeringar jämfört med den tidigare verksamhetsmodellen. Enligt sakkunniga från försvaret är tilläggsfinansieringen otillräcklig också de kommande åren. För att de pågående brådskande investeringarna ska kunna fortsätta som planerat måste de finansieras med anslaget för försvarets omkostnader.

I den samlade bedömningen av fastighetsreformen bör försvaret tillförsäkras en enhälligt godkänd målnivå så att reformen inte behöver genomföras med anslaget för omkostnader, menar utskottet. De intill bristningsgränsen utnyttjade omkostnadsresurserna har redan lett till att t.ex. bara ungefär 5 000 reservister kan utbildas vid repetitionsövningarna 2006 och 2007.

Senatfastigheters investeringstak bör möjliggöra de ovannämnda brådskande investeringarna. I synnerhet bör sprängsäkerheten förbättras, anser utskottet. Enligt utredning finns det skäl att tvivla på att investeringstaket kommer att räcka till. Sakkunniga har uppgett att de fastighetsinvesteringar som fångvårdsväsendet behöver kommer att inskränka Senatfastigheters spelrum när det gäller andra kunder.

En problematisk följd av reformen kommer enligt utredning också att bli att Kruunuasunnots hyror snabbt kommer att stiga efter att bostäderna renoverats. På många håll motsvarar hyresnivån redan nu marknadsnivån. För många lågavlönade anställda inom försvarsförvaltningen är det viktigt med hyresbostäder till skäligt pris, framhåller utskottet. Kruunuasunnot har också försökt hyra bostäder inom garnisonerna

till utomstående och det har lett till problem med säkerheten i garnisonerna.

### Byggverkets ställning

I den samlade bedömningen av reformen nämns försvarets byggverk och dess personal. Enligt försvarsministeriets tidigare riktlinjer fastställdes som utvecklingsmål för byggverket att rollen som sakkunnig skulle stärkas och tjänsterna produceras på marknadsvillkor genom att den egna tjänsteproduktionen minskas. Den egentliga samlade bedömningen av byggverket kommer att bli färdig efter att den arbetsgrupp som försvarsministeriet tillsatt den 20 mars 2006 slutfört sitt arbete.

Vid utfrågningen av sakkunniga framgick det att personalorganisationerna inte blev inkallade för att delta i arbetsgruppens startskede. Enligt utredning har byggverket varit föremål för en fortlöpande omorganisering allt sedan det inrättades 1994. Utskottet ser det som nödvändigt att personalorganisationerna får delta ända från början när sådana här samlade bedömningar ska tas fram.

### Utlåtande

Försvarsutskottet anför

*att försvarsministeriet förelägger riksdagen slutresultatet så snart som den samlade bedömningen av byggverket blivit klar.*

Helsingfors den 13 juni 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kauko Juhantalo /cent  
vordf. Jaakko Laakso /vänst  
medl. Tarja Cronberg /gröna  
Tony Halme /saf  
Reijo Kallio /sd  
Bjarne Kallis /kd  
Antero Kekkonen /sd  
Risto Kuisma /sd

Reijo Laitinen /sd  
Kalevi Lamminen /saml  
Eero Lankia /cent  
Olli Nepponen /saml  
Lauri Oinonen /cent  
Antti Rantakangas /cent  
ers. Lasse Hautala /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Heikki Savola.